

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a vysokých škôl na akciách v rámci siedmeho rámcového programu a šírenia výsledkov výskumu (2007-2013)“

KOM (2005) 705, konečné znenie – 2005/0277 (COD)

(2006/C 309/08)

Rada sa 1. marca 2006 rozhodla podľa článku 167 a 172 (2) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k horeuvedenej téme.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 31. mája 2006. Spravodajcom bol pán WOLF.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 428. plenárnom zasadnutí 5. a 6. júla 2006 (schôdza z 5. júla 2006) 152 hlasmi za, 1 hlasmi proti, pričom 3 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Zhrnutie

1.1 Návrh Komisie zahŕňa požiadavky, pravidlá a procedúry, prostredníctvom ktorých podniky, vysoké školy, výskumné centrá alebo iné právne subjekty môžu obdržať finančnú podporu v rámci siedmeho rámcového programu pre výskum a technický rozvoj (RTD).

1.2 Výbor víta väčšinu navrhnutých ustanovení, v ktorých vidí zlepšenia a potenciál pre značné zjednodušenie administratívnych procedúr. Vzhľadom na doteraz nepredložené interné vykonávacie predpisy Komisie výbor odporúča v zmysle tohto zjednodušenia dbať na väčšiu unifikáciu a konzistentné uplatňovanie, napr. v použitých kritériách.

1.3 Keďže interné vykonávacie predpisy Komisie neboli doteraz predložené, nemožno ešte zhodnotiť niektoré osobitné následky navrhnutých pravidiel. V takých prípadoch (napr. náhrada dodatočných nákladov) výbor odporúča ponechať zatiaľ doterajšie pravidlá, aby sa vyhllo prípadnému zhoršeniu situácie príjemcov príspevku, ktorých sa to týka.

1.4 Výbor víta nové plánované finančné limity pre oblasti činnosti a príjemcov príspevku. Obzvlášť víta, že to vedie k zlepšeniam pri finančnej podpore malých a stredných podnikov.

1.5 Výbor odporúča zrovnoprávniť všetky výskumné ústavy, ktoré sú financované z verejných zdrojov, nezávisle na ich právnej forme.

1.6 Výbor odporúča poskytnúť budúcim zmluvným partnerom viac voľnosti pri vytváraní zmluvy, ako aj pri voľbe nástrojov. Obzvlášť sa to týka prístupových práv k novým údajom (foreground) a/alebo k existujúcim údajom (background) zmluvných partnerov. Bezplatné prístupové práva by tu síce mali byť ponúknuté ako možnosť, ale nie – ako sa navrhlo pre niektoré prípady – predpísané bez výnimky.

1.7 Ďalšie podrobnosti sú uvedené v kapitole č. 4.

2. Úvod

2.1 So svojim návrhom k siedmemu rámcovému programu pre RTD (2007-2013) ⁽¹⁾, skrátene FP7, predložila Komisia počas tohto obdobia ciele, obsahy, témy ako aj rozpočtové rámce plánovanej podpory výskumu, technologického rozvoja a demonštračných činností. K nemu, ako aj k pripravovaným a doplňujúcim návrhom Komisie, obzvlášť k tzv. osobitným programom ⁽²⁾, už výbor schválil stanoviská ⁽³⁾.

2.2 Tento návrh Komisie zahŕňa požiadavky, pravidlá a procedúry, prostredníctvom ktorých sa na akciách siedmeho rámcového programu môžu podieľať podniky, vysoké školy, výskumné centrá alebo iné právne subjekty rámcového programu pre RTD. Znamená to, že prostredníctvom tohto programu získajú finančnú podporu.

2.3 Dôležitým bodom je zámer Komisie zjednodušiť administratívne procedúry spojené s finančnou podporou výskumu. Výbor tento zámer privítal a potvrdil už v doterajších stanoviskách; znovu odporučil zjednodušiť administratívne postupy, zredukovať s tým spojené výdavky a tým zvýšiť účinnosť európskych výskumných programov. „Súčasná pracovná a nákladová náročnosť pri predkladaní žiadosti a v rámci schvalovacích konaní je príliš vysoká a vytvára problémy užívateľom z oblasti vedy a priemyslu. Účasť na európskom výskumnom programe – vrátane rizika v prípade predloženia žiadosti – sa záujemcom musí vyplatiť. To platí predovšetkým aj pre menšie zainteresované strany, ako malé a stredné podniky (MSP) a menšie výskumné skupiny z univerzít a výskumných centier“ ⁽⁴⁾. Navrhnuté pravidlá účasti majú teda viesť aj k plánovanému zjednodušeniu.

⁽¹⁾ KOM(2005) 119, konečné znenie.

⁽²⁾ KOM(2005) 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, konečné znenie.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2006 a CESE 583/2006

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2006.

2.4 Tento návrh Komisie tak opisuje určujúce pravidlá pre stanovený cieľ, podľa ktorých sa prostriedky, ktoré poskytlo Spoločenstvo pre výskum a vývoj (FP7) použijú, pokiaľ možno efektívnym, úspešným a spravodlivým spôsobom.

2.5 Navrhnuté pravidlá na účasť podnikov, výskumných centier a vysokých škôl majú teda zabezpečiť koherentný a transparentný rámec pre efektívnu realizáciu siedmeho rámcového programu ako aj ľahký prístup pre všetkých účastníkov. Tým sa má podporiť široké spektrum podnikov, výskumných centier a vysokých škôl a umožniť účasť aktérov z najvzdialenejších regiónov Spoločenstva.

3. Obsah návrhu Komisie

3.1 Pravidlá, ktoré navrhla Komisia na účasť na siedmom rámcovom programe majú realizovať mnohé aspekty tohto zjednodušenia a pritom stavať na zásadách zakotvených v FP6. Niektoré dôležité body sú stručne zhrnuté v tejto kapitole.

3.2 Tento návrh Komisie zahŕňa: úvodné ustanovenia, podmienky účasti na nepriamych akciách a príslušné postupy, finančný príspevok Spoločenstva, pravidlá pre šírenie a využívanie výsledkov, prístupové práva k základným údajom a Európsku investičnú banku.

3.3 Podmienky pre nepriame akcie

3.3.1 Na nepriamych akciách sa musia zúčastniť najmenej tri právne subjekty, každý z nich so sídlom v členskom štáte alebo pridruženej krajine, a žiadne dva z nich nemôžu mať sídlo v tom istom členskom štáte alebo v tej istej pridruženej krajine.

3.3.2 Minimálnou podmienkou pre koordinačné a podporné akcie a pre akcie zamerané na odborné vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie výskumníkov je účasť jedného právneho subjektu.

3.3.3 V prípade nepriamych akcií na podporu bádateľského výskumu na hraniciach súčasného poznania, ktoré sú podporované Európskou radou pre výskum, je minimálnou podmienkou účasť jedného právneho subjektu so sídlom v členskom štáte alebo v pridruženej krajine.

3.4 Finančný príspevok Spoločenstva

3.4.1 Pre činnosti spojené s výskumom a technickým rozvojom môže finančný príspevok Spoločenstva dosiahnuť najviac 50 percent celkových oprávnených nákladov.

3.4.1.1 V prípade verejných inštitúcií, stredoškolských a vysokoškolských zariadení, výskumných organizácií⁽⁵⁾ a malých a stredných podnikov však môže dosiahnuť najviac 75 percent celkových oprávnených nákladov.

3.4.2 Finančný príspevok Spoločenstva na demonštračné činnosti môže dosiahnuť najviac 50 percent celkových oprávnených nákladov.

(5) V návrhu Komisie sa v článku 2.3 definuje pojem „výskumná organizácia“; na inom mieste sa synonymne používajú aj pojmy „výskumný ústav“, resp. „výskumné centrum“.

3.4.3 Finančný príspevok Spoločenstva na činnosti podporované akciami v oblasti výskumu na hraniciach súčasného poznania, koordinačnými a podpornými akciami a akciami zameranými na odborné vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie výskumníkov môže dosiahnuť najviac 100 percent celkových oprávnených nákladov.

3.4.4 Finančný príspevok Spoločenstva na riadenie a osvedčenia o audite, ako aj na ďalšie činnosti, ktoré nie sú zahrnuté do odsekov 1, 2 alebo 3 článku 33, môže dosiahnuť najviac 100 percent celkových oprávnených nákladov.

3.4.5 Pre siete excelencie sa navrhuje jednorazová suma. Výška jednorazovej sumy sa definuje prostredníctvom pravidiel ako pevná suma, ktorá sa vypočíta z počtu výskumníkov, ktorí sú do siete excelencie zapojení, a z dĺžky akcie.

3.5 Ďalšie pravidlá

— Pravidlá uvádzajú postupy na uverejnenie požiadaviek na predkladanie návrhov na projekty, ako aj postupy na predkladanie, hodnotenie, výber a priznávanie návrhov.

— Proces hodnotenia vypracovaný v priebehu predchádzajúcich rámcových programov bude pokračovať bez podstatných zmien. Komisia ustanoví vzorovú dohodu o grante, ktorý zavedie práva a povinnosti účastníkov voči Komisii i voči sebe navzájom.

— Pre finančný príspevok sa navrhujú tri formy grantov: náhrada oprávnených nákladov, jednorazové sumy a paušálne financovanie. V prípade akcií v oblasti výskumu na hraniciach súčasného poznania navrhne vedecký výbor Európskej rady príslušné spôsoby financovania.

3.6 Pokiaľ ide o šírenie a využívanie prístupových práv, (vlastníctvo, ochrana, publikovanie, šírenie a využívanie a prístupové práva k základným údajom a prioritným údajom), treba zachovať čo možno najväčšiu kontinuitu. Zmeny majú umožniť účastníkom väčšiu pružnosť počas realizácie projektov. Naďalej platí možnosť vylúčiť základné údaje a definovať podmienky inak ako je ustanovené v pravidlách pre účasť. Súlad požiadaviek na šírenie a publikovanie sa zlepšil.

3.7 Účastníci konzorcia budú, podobne ako v 6. rámcovom programe pre RTD (FP6), plne zodpovední za vykonanie úloh, ktoré im boli zverené, aj keby jeden z účastníkov zverenú úlohu nesplnil. Zásada kolektívnej finančnej zodpovednosti zavedená v FP6 sa však pre väčšinu akcií ďalej neuplatňuje. V závislosti od hodnotenia rizík pre rozpočet Spoločenstva, ktoré sú spojené s financovaním európskeho výskumu, môže byť zavedený mechanizmus na krytie finančného rizika súvisiaceho s tým, že účastník neuhradí Spoločenstvu žiadnu sumu. Preto sa bankové záruky budú vyžadovať iba v zriedkavom prípade, v ktorom predbežné financovanie predstavuje viac ako 80 percent grantu.

4. Poznámky Výboru

4.1 **Zjednodušenie.** Výbor podporuje mimoriadne dôležitý cieľ zjednodušiť tie procedúry, ktoré Komisia doteraz používala alebo požadovala od vykonávateľov RTD. Výbor chápe svoje ďalšie poznámky ako konštruktívny príspevok a je si vedomý toho, že uskutočnenie tohto cieľa so zreteľom na všeobecné finančné predpisy, ako aj jeho požiadavka transparentnosti nie je ľahká úloha. Zjednodušené administratívne postupy by bolo potrebné vyskúšať na vybraných pilotných projektoch v rámci zákonných možností. Skúsenosti, ktoré by sa pritom získali, by mohli byť v rozhodujúcej miere nápomocné pri budúcich akciách.

4.1.1 **Zlepšenia.** Výbor oceňuje úsilie Komisie dosiahnuť tento cieľ a čo najlepšie zabezpečiť spoločnú finančnú podporu pre výskum. Preto vidí v mnohých bodoch predložených návrhov značné zlepšenia so zreteľom na doterajšie postupy, napr. v náhrade nákladov (článok 30 a 31) ako aj v spôsoboch finančnej podpory, či v dohodách o finančnej podpore, zmluvách a v menovacej listine (článok 18 a 19); pri týchto posledných však iba vtedy, keď sa zjednodušia aj spôsoby platby a predovšetkým spôsoby informovania. V tejto súvislosti poukazuje aj na svoje predošlé odporúčania na zjednodušenia⁽⁶⁾, ktoré sa týkajú aj obsahových či termínových odsúhlasení Komisiou požadovaných procedúr a iných poskytovateľov finančnej podpory, či dozorných orgánov⁽⁷⁾.

4.1.2 **Zjednotenie.** Pre zjednodušenie slúži aj snaha zjednotiť postupy, ktoré Komisia používa alebo požaduje (napr. evidencie nákladov alebo kontroly bonity). S tým môže výbor vzhľadom na jednotný vnútorný trh a aj na zlepšenu právnu istotu plne súhlasiť⁽⁸⁾. Úplné zjednotenie sa však nepodarí, pokiaľ rôzni príjemcovia finančného príspevku v rôznych členských štátoch – napr. vysoké školy – nepoužijú jednotný alebo primeraný zúčtovací systém.

4.2 **Ďalšie pravidlá a akcie.** Zjednodušenie a zjednotenie si však vyžadujú **ďalšie akcie** zo strany Komisie, ktoré predložený návrh iba ohlásil, ako napr. v článku 16.4. „Komisia prijme a uverejní pravidlá na zabezpečenie dôsledného overovania existencie a právneho postavenia účastníkov nepriamych akcií, ako aj ich finančnej spôsobilosti“. Keďže sa tieto ďalšie pravidlá, v nasledujúcom texte označené ako „interné vykonávacie predpisy Komisie“, ešte nepredložili, v niektorých prípadoch sa v súčasnosti nemôže posúdiť, ako sa návrhy Komisie, ktoré od nich závisia, prejavia.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 110, 30.4.2004.

Ú. v. EÚ C 157, 28.6.2005.

Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2006.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 157, 28.6.2005. Zabránenie prekryvaniu a duplicitu.

⁽⁸⁾ Mimo rámca predloženého návrhu Komisie by bolo dokonca potrebné viac zjednotiť platobné procedúry všetkých spoločných podporných opatrení, vrátane programu pre konkurencieschopnosť a inováciu CIP alebo štrukturálneho fondu.

4.2.1 **Jednotný výklad a kritériá.** Výbor vyjadruje svoje očakávanie, že jednotný výklad interných vykonávacích predpisov Komisie, obzvlášť právnych a finančných predpisov týkajúcich sa projektov, budú zabezpečené na všetkých príslušných pracoviskách Komisie, takže tieto pravidlá budú ďalším dôležitým krokom smerom k zjednodušeniu a zjednoteniu a nepovedú k zhoršeniu situácie jednotlivých vykonávateľov RTD v porovnaní s terajšími postupmi. Výbor vo všeobecnosti odporúča, aby sa na mieste, kde predložený návrh Komisie ešte necháva otvorený priestor na voľnú interpretáciu, upresnili v rámci právnej istoty v interných vykonávacích predpisoch Komisie.

4.2.2 **Podporné činnosti. Konzultačné strediská a strediská výmeny informácií,** ktoré ponúkla alebo navrhla Komisia majú zabezpečiť, aby poskytnuté oznámenia vydávané Komisiou boli konzistentné a jednotné. Výbor v tom vidí dôležitú a osožnú činnosť. Tiež by sa malo dbať na to, aby bol zabezpečený jednotný postup aj pri interných postupoch Komisie a terajších požiadavkách a rozhodnutiach zo strany **projektového manažéra.**

4.2.3 **Výkazníctvo.** Treba sa vyhnúť napr. aj tomu, aby sa – odhladiac od opodstatnených výnimiek – od projektových manažérov požadovali okrem správ uvedených v nariadeniach ďalšie priebežné správy alebo aby sa rovnaké informácie vo viacerých správach museli podávať zakaždým v inej podobe⁽⁹⁾. Dôležité je teda aj zjednotenie výkazníctva; ide najmä o obsah a nie o formality.

4.2.4 **Hodnotenie v polovici obdobia (Midterm-Assessment).** Výbor takisto odporúča so zreteľom na plánované 7-ročné obdobie siedmeho rámcového programu vypracovať po polovici obdobia hodnotenie programu ako aj pravidiel účasti, aby sa príp. mohli vykonať potrebné adaptácie.

4.2.5 **Projektoví manažéri.** Dôležitým predpokladom pre zjednodušenie, zjednotenie a celkovú efektívnosť administratívnych postupov je, aby projektoví manažéri aj v zmysle požadovanej kontinuity (pozri ďalší bod) mali k dispozícii vynikajúce odborné znalecké posudky a poznali aj zúčastnených vykonávateľov; nestačilo by, keby sa projektoví manažéri obmedzili iba na čisto administratívnu funkciu bez hlbších poznatkov veci a prostredia. Výbor poukazuje na svoje opakované odporúčania⁽¹⁰⁾ k danej veci⁽¹¹⁾.

4.3 **Kontinuita.** Keďže každá nová úprava má za následok prerušenie kontinuity a dodatočnú stratu hladkého priebehu, treba starostlivo zvážiť, či zmeny navrhnuté Komisiou skutočne prinesú značné zlepšenie činností, voči ktorým spomínané straty nezavážia, alebo či sa majú ponechať doterajšie predpisy.

⁽⁹⁾ Pozri aj obe predchádzajúce poznámky pod čiarou.

⁽¹⁰⁾ Napríklad bod 9.8.4 v Ú. v. ES C 204, 18.7.2000.

⁽¹¹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 6

Výbor uznáva, že v návrhu Komisie treba ponechať mnohé pravidlá, ktoré sa osvedčili. Pri niektorých pozmeňovacích návrhoch však nie je zrejmé, či sa tým skutočne dosiahne zlepšenie voči doteraz platným pravidlám. V takomto prípade výbor odporúča konať v zmysle kontinuity.

4.4 Finančný príspevok Spoločenstva – Oprávnenosť na financovanie a formy grantov. S výhradou uspokojivého objasnenia otvorených otázok (napr. v bode 4.5) uznáva výbor v príslušných návrhoch Komisie značné zlepšenia, ktoré podporuje.

4.4.1 Malé a stredné podniky. Výbor obzvlášť víta, že (článok 33-1, druhá veta) finančné limity napr. pre malé a stredné podniky⁽¹²⁾ sa majú zvýšiť z 50 na 75 percent. Vidí v tom úspech svojich doterajších odporúčaní, vytvorí viac lepších podnetov pre väčšiu účasť malých a stredných podnikov na siedmom rámcovom programe pre výskum a technický rozvoj a tým dosiahnuť aj silnejšie prepojenie medzi malými a strednými podnikmi a výskumnými ústavmi⁽¹³⁾.

4.4.2 Vysoké školy atď. Výbor takisto víta, že finančné limity sa aj v prípade verejných inštitúcií, stredoškolských a vysokoškolských zariadení a výskumných organizácií majú pohybovať okolo 75 percent (takisto článok 33-1, druhá veta). Odporúča preto jasnejšie stanoviť štruktúru článku 33, aby sa mohlo lepšie rozlišovať medzi zmluvnými partnermi, ktorí sú zameraní na dosiahnutie zisku a tými, ktorí pracujú v záujme všeobecného blaha.

4.4.3 Priemerné sadzby na personálne náklady. So zreteľom na zjednodušenie vidí výbor výhodu v možnosti stanoviť priemerné sadzby na personálne náklady zo strany účastníkov (článok 31-3(a)).

4.4.4 Náklady na riadenie. Takisto víta, aby sa v zmysle požadovanej kontinuity zotrvalo pri doterajšej 100 percentnej náhrade nákladov na riadenie. Návrh na úplné zrušenie doterajšej hornej hranice 7 percent pre tento druh nákladov sa však ukazuje ako problematický v prípade, že sa nebudú môcť stanoviť iným spôsobom najprísnejšie meradlá na potrebné náklady na riadenie. Je pravda, že sa doterajšia 7 percentná

⁽¹²⁾ Ako aj pre verejné inštitúcie, stredoškolské a vysokoškolské zariadenia a výskumné centrá.

⁽¹³⁾ Výbor v tejto súvislosti poukazuje na svoje odporúčanie aby sa v patentovom práve znovu zaviedla ochranná lehota novinky (Angl: grace period), pričom by však nebolo potrebné spájať prednostné právo s vedeckou publikáciou. Pozri CESE 319/2004 bod 2.5, Ú. v. EÚ C 110, 30.4.2004.

hranica ukázala práve kvôli vysokým doterajším požadovaným nákladom na administráciu, koordináciu atď. ako príliš nízka, a preto by sa mala zdvihnúť. Na druhej strane sa však treba vyhnúť tomu, aby neobmedzená náhrada všetkých správnych nákladov nevedla k nežiadúcemu nárastu nákladov na riadenie, – namiesto toho, aby ich znížila.

4.5 Dodatočné náklady pri vysokých školách. Podľa návrhu Komisie by mala zaniknúť doteraz platná možnosť zaraťat pri vysokých školách a podobných výskumných organizáciách 100 percent tzv. dodatočných alebo zvýšených nákladov (Additional Cost)⁽¹⁴⁾. Aj keď na ich miesto nastúpili iné zúčtovacie modely, výbor považuje navrhnuté zrušenie za problematické. Tieto inštitúcie totiž spravidla nedisponujú vhodným analytickým účtovníctvom na určenie úplných nákladov (Full Cost)⁽¹⁵⁾. Pri možných alternatívach „Flat-Rate“ však Komisia ešte nemôže posúdiť, či z nich nevyplynie značné zhoršenie situácie, keďže naplánované interné vykonávacie predpisy Komisie pre ne ešte neexistujú (pozri vyššie). V prípade, že tieto inštitúcie nedisponujú zúčtovaním úplných nákladov, výbor odporúča zachovať doterajšie predpisy 100 percentnej náhrady dodatočných nákladov, aspoň kým sa nezaistí, že iné spôsoby zúčtovania⁽¹⁶⁾ nepovedú k zhoršeniu postavenia oproti doterajším predpisom.

4.6 Právna forma výskumných organizácií. Podľa výboru treba s výskumnými organizáciami, ktoré sú financované štátom, v každom smere zaobchádzať rovnako, nezávisle od ich právnej formy (a vo všetkých článkoch ako napr. článok 33-1 a článok 38-2). To napr. znamená, že aj všeobecne prospešné výskumné organizácie alebo výskumné centrá založené podľa občianskeho práva, ktoré sú financované štátom⁽¹⁷⁾, sú rovnoprávne s organizáciami, ktoré sú založené podľa verejného

⁽¹⁴⁾ AC-model nákladov: úhrada oprávnených priamych pridaných nákladov zmluvných partnerov, vrátane paušálu na nepriame náklady podľa modelu pridaných nákladov (Additional Cost model, AC). V šiestom rámcovom programe (RP6) pre výskum a technický rozvoj zodpovedá tomuto paušálu 20 % všetkých priamych pridaných nákladov, po odpočítaní nákladov na subkontrakty.

⁽¹⁵⁾ FC-model plných nákladov: vyúčtovanie oprávnených priamych a nepriamych nákladov zmluvných partnerov podľa modelu plných nákladov (Full Cost model, FC); s výnimočným prípadom FCF-modelu: vyúčtovanie oprávnených priamych nákladov zmluvných partnerov, po odpočítaní paušálu na nepriame náklady, podľa modelu úplných nákladov s paušálom (Full Cost Flat rate model, FCF). Paušál predstavuje 20 % všetkých priamych nákladov, po odpočítaní nákladov na subkontrakty. Celkové náklady sa pri všetkých troch modeloch v FP6 (FC, FCF a AC) jednoducho vypočítajú ako súčet priamych nákladov a nepriamych nákladov.

⁽¹⁶⁾ Možná paušálna čiastka (paušálna sadzba) na krytie nepriamych nákladov (overhead) v článku 32 by sa mala v každom prípade stanoviť pri akciách RTD s najmenej 20 % oprávnených priamych nákladov po odpočítaní subkontraktov. Toto pravidlo platilo už v šiestom rámcovom programe pre výskum a technický rozvoj pre výpočet FC a malo by sa zachovať, aby sa spravodlivo posúdila kontinuita a predovšetkým aj rozdielne vyvinuté účtovné systémy zúčastnených organizácií.

⁽¹⁷⁾ Napr. výskumné centrá v Nemecku ako Helmholtz-Gemeinschaft, inštitút Fraunhofer-Gesellschaft, Leibniz-Gemeinschaft alebo Max-Planck-Gesellschaft. V Holandsku napr. The Netherlands Organisation for Scientific Research (NWO) – Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)

práva. Volba najvhodnejšej právnej formy pre výskumné ústavy však nakoniec záleží – z hľadiska členských štátov – od legislatívy členských štátov a v nijakom prípade by nemala viesť k diferenciaciám zo strany spoločnej podpory výskumu.

4.7 Duševné vlastníctvo. Pri navrhnutých predpisoch (článok 39 až 43) by sa malo zaistiť, aby práva na duševné vlastníctvo, ktoré sú založené na výsledkoch výskumu financovaných z daní EÚ, neprešli nekontrolovane na zahraničné firmy ležiace mimo Európy.

4.7.1 Software z „otvoreného zdroja“. Software, ktorý sa vyvinie v rámci spoločne podporovaných výskumných projektov, má vo všeobecnosti len vtedy šancu na šírenie a využívanie, a aj tým potenciál na komerčné verzie alebo služby, keď sa ponúka ako „otvorený zdroj“. Na tento účel by sa mal pre konzorcium vytvoriť čo najväčší priestor pri podmienkach vydávania licencií.

4.8 Prístupové práva. Pri prístupových právach (článok 48 až 52)⁽¹⁸⁾ k prioritným údajom (foreground) a/alebo k základným údajom (background) zmluvných partnerov nejde o prístupové práva ku všetkým údajom zmluvného partnera (napr. vysokej školy alebo výskumného centra), ale iba k tým údajom, ktoré spočívajú v prácach, resp. prípravných prácach organizácie (organizácií) podieľajúcich sa na spoločnom projekte (projektoch) alebo skupine (skupinách) a ktoré sú pre ostatných účastníkov potrebné, aby mohli svoju prácu vykonávať v rámci tejto nepriamej akcie. Výbor preto víta článok 48, ktorý umožňuje ozrejmiť túto skutočnosť pri každom projekte zvlášť a stanoviť prostredníctvom **pozitívneho a/alebo negatívneho zoznamu**⁽¹⁹⁾ medzi zmluvnými stranami. Prostredníctvom pozitívnych zoznamov sa dá vyhnúť zverejneniu existencie takých „backgrounds“, ktorých dôvernosť treba zabezpečiť. Aby sa začiatok projektu zbytočne nezdržoval, bolo by potrebné povoliť pre tieto ustanovenia lehotu, napr. až 6 mesiacov po začatí projektu.

4.9 Bezplatné prístupové práva k prioritným údajom. Výbor má pochybnosti voči predpisom, ktoré bez výnimky pripúšťajú bezplatný prístup k prioritným údajom. Vo všeobecnosti odporúča poskytnúť partnerom projektu čo najviac priestoru na príslušnú najvhodnejšiu dohodu. Tak môže byť napr.

⁽¹⁸⁾ Výbor poukazuje na to, že v nemeckej verzii návrhu Komisie v článkoch 50-1 a 51-1 sa oproti anglickej verzii nachádzajú chyby v preklade. Predložené stanovisko výboru sa zrejme vzťahuje na správnu anglickú verziu!

⁽¹⁹⁾ Pozitívny zoznam: Zoznam všetkých vedomostí alebo rozsah poznatkov, ktoré sa majú sprístupniť. Negatívny zoznam: Zoznam všetkých vedomostí alebo rozsah poznatkov, ktoré sa NEMAJÚ sprístupniť.

zmysluplné priznať bezplatné prístupové práva aj vykonávateľom RTD.

4.9.1 Základné údaje na realizáciu akcie. Zásadne sa víta návrh vždy bezplatne zabezpečiť prístupové práva k základným údajom, pokiaľ sú potrebné na realizáciu nepriamej činnosti zo strany vykonávateľov RTD. Napriek tomu však môže výhradné nariadenie tohto druhu spôsobiť vykonávateľom v jednotlivých prípadoch ťažkosti. Výbor preto odporúča zmeniť poslednú vetu článku 50-2⁽²⁰⁾.

4.9.2 Základné údaje na využívanie prioritných údajov. Návrh, aby sa vždy bezplatne poskytli prístupové práva zo strany vykonávateľov RTD k základným údajom, pokiaľ sú potrebné pre využívanie prioritných údajov, je však veľmi problematický. Základné údaje sa nadobudli pomocou vlastných prostriedkov vykonávateľov RTD alebo s pomocou prostriedkov bývalých darcov príspevku, resp. s verejnými prostriedkami konkrétneho členského štátu, a tým podliehajú s tým spojeným záväzkom a podmienkam⁽²¹⁾. Ak by sa nariadenie, ktoré navrhla Komisia použilo, hrozilo by nebezpečenstvo, že sa práve obzvlášť výkonní vykonávatelia RTD, ako aj tí s vysokým potenciálom na know-how, nemohli alebo nechceli zúčastniť, čím by boli z účasti vylúčení. Výbor preto odporúča bez náhrady vyčiarknuť alebo zmeniť článok 51-5⁽²²⁾.

4.9.3 Hraničný výskum. Aj keď v oblasti výskumu na hraniciach súčasného poznania pôjde prevažne o výskumné a vývojové práce v oblasti základného výskumu, výbor niekoľkokrát poukázal na to, že v mnohých prípadoch⁽²³⁾ hranice medzi základným výskumom a aplikáciou sú plynulé. Preto sa dajú očakávať tie isté, vyššie spomenuté negatívne následky. Tomu sa treba bezpodmienečne vyhnúť a preto na to treba brať v nariadeniach primeraný ohľad. Výbor preto odporúča článok 52-1 bez náhrady vyčiarknuť alebo adekvátne zmeniť⁽²⁴⁾.

⁽²⁰⁾ Možný návrh poslednej vety v článku 50-2 by znel: „However, RTD Performers shall grant access rights to background on a royalty-free basis, unless for justified exceptions otherwise agreed by all participants before their accession to the grant agreement“.

⁽²¹⁾ Napr. v Nemecku aj zákonu o vynálezoch zamestnancov.

⁽²²⁾ Možný návrh by znel: „RTD-Performers shall grant access rights to background needed to use the foreground generated in the indirect action on a royalty-free basis unless otherwise agreed by all participants before their accession to the grant agreement“.

⁽²³⁾ Napr. mikrobiológia, laser, IKT.

⁽²⁴⁾ Článok 52-1 by preto mohol napr. znieť: „In the case of frontier research actions, access rights to foreground for the implementation of the project shall be granted royalty-free. Access rights to foreground for use shall be under fair and reasonable conditions or royalty-free as agreed by all participants before their accession to the grant agreement“.

4.9.4 **Osobitné skupiny.** V návrhu Komisie chýba definícia činností pre osobitné skupiny. Tieto vysvetlenia by sa však v žiadnom prípade nemali zmiešať s vysvetleniami v oblasti výskumu na hraniciach súčasného poznania alebo sa s nimi identifikovať.

4.10 **Voľný výber nástrojov.** Výbor opakuje svoje odporúčanie⁽²⁵⁾, aby neboli pre projekty od začiatku stanovené konkrétne nástroje, ale „že navrhovatelia musia prispôsobiť nástroje optimálnej štruktúre a veľkosti projektov podľa aktuálnej úlohy. Iba tak sa dá zabrániť tomu, že sa budú vytvárať projekty, ktorých veľkosť a štruktúra sa bude riadiť predpísanými nástrojmi a nie optimálnymi vedecko-technickými požiadavkami. Nástroje musia slúžiť pracovným podmienkam a stanoveným cieľom výskumu a vývoja a v žiadnom prípade nie naopak.“ Popritom by mali byť k dispozícii aj *Specific Targeted Research Projects* (STREPs), pretože sa obzvlášť hodia predovšetkým na účasť malých a stredných podnikov a menších výskumných skupín.

4.11 **Zánik kolektívnej finančnej zodpovednosti.** Výbor víta, že princíp kolektívnej finančnej zodpovednosti sa má zrušiť; pripomína, že už vo svojich príslušných odporúčaniach⁽²⁶⁾ k 6. rámcovému programu poukázal na problematiku kolektívnej finančnej zodpovednosti.

4.11.1 **Rizikový fond.** Výbor preto podporuje aj vytvorenie rizikového fondu na zabezpečenie prípadných nedoplatkov, do ktorého sa vloží (Článok 38-1) malé percento finančných príspevkov na nepriame akcie. Odporúča sa však, aby Komisia pri uverejnení oznámenia oznámila predpokladaný pevný percentuálny rozsah podľa odhadu rizika. Výbor tiež víta, že prípadné prebytky z plánovaného rezervného fondu sa znovu poskytnú rámcovému programu ako účelový príjem.

4.11.2 **Oslobodenie.** Výbor však odporúča oslobodiť všetky výskumné ústavy, ktoré sú financované štátom⁽²⁷⁾, (podľa článku 38-2), nezávisle od ich právnej formy.

4.11.3 **Ukončenie projektu.** Výbor zároveň poukazuje na (v článku 18-4) navrhnutú **technickú kolektívnu finančnú zodpovednosť** partnerov projektu. Podľa výboru musí aj konzorcium pripustiť rozhodnutie o možnom ukončení projektu v prípade, že pokračovanie projektu by z vedecko-technického dôvodu alebo pre náročné finančné náklady nebolo zmysluplné alebo splniteľné. Články 18-4 a 18-5 by sa preto mali modifikovať.

4.12 **Programové výbory.** Podľa návrhu Komisie majú byť programové výbory z dôvodu skrátenia postupov oslobodené od schvaľovania projektov navrhnutých na finančnú podporu. Podľa výboru by tomu tak malo byť iba v prípade, keď sa Komisia podrobí hlasovaniu znalcov pri výbere projektu. V opačnom prípade, tak ako pri schvaľovaní pracovných programov a pridelovaní rozpočtu, by mali kompetentné programové výbory naďalej udeliť svoj súhlas. Kompromisným riešením by bolo predložiť programovému výboru po ukončení hodnotenia „realizačný plán na uskutočnenie výberového konania“ („call implementation plan“), ktorý programový výbor prerokuje a formálne rozhodne. To by nemalo za následok nijaký časový priesťah, keďže programový výbor by už o jednotlivých projektoch nerozhodoval.

4.13 **Dohoda o grante.** Článok 19-8 sa vzťahuje na Chartu pre výskumníkov a kódex právania sa pri náboře výskumníkov. Výbor poukazuje na to, že táto charta je len odporúčaním a preto nesmie byť touto cestou záväzná. Taktiež pripomína, že mnohé elementy charty síce víta, no zároveň, zvlášť pre prílišnú reguláciu a niektoré nezrozumiteľné kritériá, odporučil jej prepracovanie⁽²⁸⁾.

4.14 **Európska investičná banka.** Výbor víta návrh (a k nemu navrhnuté regulácie) Európskej investičnej banky udeliť grant na krytie rizika spojeného s úvermi, ktoré slúžia výskumným cieľom siedmeho rámcového programu. Takéto pôžičky by sa mali použiť predovšetkým na demonštračné činnosti (napr. v oblasti výskumu energie alebo bezpečnosti).

V Bruseli 5. júla 2006

Predsedačka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

⁽²⁵⁾ Bod 3.4, Ú. v. EÚ C 157, 28. 6. 2005.

⁽²⁶⁾ Ú. v. ES C 94, 18. 4. 2002.

⁽²⁷⁾ Pozri vyššie: Zrovnoprávnenie všetkých verejne financovaných výskumných ústavov.

⁽²⁸⁾ Ú. v. EÚ C 65, 17. 3. 2006.